

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
SHAROF RASHIDOV
NOMIDAGI SAMARQAND
DAVLAT UNIVERSITET
FILOLOGIYA FAKULTETI**

Ro'yxatga olindi:
№ BD- 60230100
2024 yil " 10 " 15

"TASDIQLAYMAN"
SamDU rektori:
R. L. Xalmuradov
2024 yil " 10 " 15

**UMUMIY PEDAGOGIKA
FAN DASTURI**

Bilim sohasi:	200 000 San'at va gumanitar fanlar
Ta'lim sohasi:	230 000 Tillar
Ta'lim yo'nalishi:	60230100- Filologiya va tillarni o'qitish (o'zbek)

Samarqand-2024

Fan/modul kodi UPE1505	O'quv yili 2026-2027	Semestr 5	ECTS-Kreditlar 5		
Fan/modul turi Majburiy	Ta'lim tili O'zbek tili		Haftadagi dars soatlari 4		
1	Fan nomi	Auditoriya mashg'uloti (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami (soat)	
	UMUMIY PEDAGOGIKA	M	A	90	150
		28	32		
2	I Fanning mazmuni Fanni o'qitishdan maqsad - Bo'lajak mutaxassislarni psixologiya va pedagogika nazariyasiga oid bilimlar hamda ta'lim-tarbiya nazariyasi, uning rivojlanish jarayoni, jamiyatning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishida ta'limning roli to'g'risida tanishtirish. Fanning vazifasi - O'zbekiston Respublikasining "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni talablari asosida ta'lim-tarbiya jarayonini oqilona tashkil etish, pedagogik merosdan samarali foydalanish, real ta'lim amaliyotida, yuksak pedagogik madaniyat va texnikani namoyon eta olishga o'rgatish. II. Asosiy-nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari) III. I. Fan tarkibiga qo'yidagi mavzular kiradi: 1-mavzu. O'zbekiston Respublikasining "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni. O'zbekiston Respublikasining "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni. O'zbekiston Respublikasining ta'lim sohasidagi davlat siyosati mazmuni asosiy tamoyillari. Ta'lim tizimi va turlari. 2-mavzu. Pedagogika fani, uning predmeti, metodologiyasi, ilmiy-tadqiqot objekti, metodlari. Pedagogika fani va uning asosiy kategoriyalari. Pedagogika fanining paydo bo'lishi va rivojlanishi. Pedagogik fanlar tizimi. Pedagogikaning boshqa fanlar bilan aloqasi. Ilmiy pedagogik tadqiqotlarni tashkil etish va o'tkazish. Shaxsning rivojlanishi, tarbiyasi va ijtimoiylashuvi. "Individ" va "shaxs" tushunchasi. Shaxs rivojlanshining ijtimoiylashuv bilan aloqadorligi. Shaxs rivojlanishiga ta'sir etuvchi omillar. Shaxs rivojlanishining yosh va psixologik xususiyatlari. 3- mavzu. Shaxs kamoloti ijtimoiy-biologik hodisa, pedagogic jarayon objekti va subyekti sifatida. Shaxs haqida tushuncha. Shaxs rivojlanishi Shaxs rivojlanishining omillari. Bola shaxsi tarbiya objekti va subyekti sifatida 4-mavzu. Didaktika ta'lim nazariyasi sifatida. Ta'lim nazariyasi (didaktika)-pedagogika fanining tarkibiy qismi sifatida. Didaktikaning maqsad va vazifalari. 5-mavzu. Ta'lim jarayoni yagona tizim sifatida. Ta'lim qonuniyatlari va tamoyillari. Ta'lim jarayoni mohiyati. O'rganish bilish faolligi shakli sifatida. O'qitish va o'rganish jarayonlari tavsifi, o'quv jarayonida ularning o'zaro bog'liqligi. Sharq va G'arb mutafakkirlarining gnoseologik g'oyalari ta'lim jarayoni asosi sifatida. O'quvchilarning bilish faoliyati va uning tuzilishi. Ta'lim tamoyillari va qonuniyatlari. 6-mavzu. Ta'lim metodlari va vositalari				

Ta'lim metodlari va usullari tushunchalari. Zamonaviy didaktika ta'lim metodlari va tasnifiga turlicha yondashuvlar. Sharq mutafakkirlari ta'lim metodlari haqida. Ta'lim metodlari samaradorligini oshirish yo'llari.

7-mavzu. Tarbiya nazariyasi O'zbekiston Respublikasida olib borilayotgan ijtimoiy tarbiyaning umumiy vazifalari.

Tarbiya jarayonining mohiyati va vazifalari, tarbiya jarayonining xususiyatlari, tarbiya jarayonining jamiyat taraqqiyotidagi roli, ijtimoiy tarbiyaning asosiy vazifalari, tarbiya qoidalari va ularning mohiyati

8-mavzu. Tarbiyaning umumiy metodlari. Tarbiya qonuniyatlari va tamoyillari. Tarbiya va uning turlari

"Tarbiya" tushunchasi, tarbiyaning maqsadi va umumiy vazifalari. Tarbiya jarayonining o'ziga xos xususiyatlari. Tarbiya qonuniyatlari va tamoyillari. Tarbiya vositalari. Jamoa tushunchasi. O'quvchilar jamoasini shakllantirishning mohiyati va tashkiliy saoslari. O'quvchilar jamoasining rivojlanish darajasi va bosqichlari. O'quvchilar jamoasi rivojining asosiy shart-sharoitlari.

9-mavzu. Ta'lim muassasi menejmenti.

Maktabni boshqarish va unga rahbarlik qilishning qonun qoidalari.

Maktab boshqaruvida davlat hujjatlarining yuritilishi. Maktab jamoasi va pedagogic kengashning ta'lim-tarbiya jarayonidagi o'rni.

10-mavzu. Korreksion (maxsus) pedagogika

Korreksion pedagogikaning asosiy vazifalari va kategoriyalari. Anomal o'quvchilar bilan olib boriladigan korreksion ishlarning asosiy yo'nalishlari. Korreksion pedagogikaning paydo bo'lishi, tashkil topishi va rivojlanishi. Bola rivojlanishidagi nuqsonlarni diagnostika qilishqa korreksion ishlar tamoyillari va metodlari.

11-mavzu. Eng qadimgi davrlardan VII asrgacha ta'lim-tarbiya va pedagogik fikrlar

Pedagogika tarixi fanining predmeti, maqsadi va vazifalari, eramizdan oldingi davrda tarixiy manbalarda ta'lim tarbiya masalalarining aks etishi, «Avesto» eng qadimgi yozma ma'rifiy yodgorlik sifatida.

12-mavzu. VII asrdan XIV asrning birinchi yarmigacha O'rta Osiyoda tarbiya, maktab va pedagogik fikrlar

Islom dinining O'rta Osiyoga yoyilishi va talim-tarbiyaga ta'siri, hadis ilmining paydo bo'lishi va rivojlanishi, sharqda birinchi uyg'onish davrida talim-tarbiyaning rivojlanishi.

13-mavzu. XIV asrning ikkinchi yarmi va XVI asrda tarbiya, maktab, va pedagogik fikrlar. Sharq uyg'onish davrida pedagogik fikrlarning rivojlanishi

Amir Temur va Temuriylar davrida talim-tarbiya rivoji, Abdurahmon Jomiyning ta'limiy - axloqiy merosi, Alisher Navoiy ta'lim - tarbiya haqida, Dovoniyning ilm-fan taraqqiyotida tutgan o'rni.

14-mavzu. Pedagogik mahoratning mazmun-mohiyati va o'qituvchi faoliyatidagi tutgan o'rni.

Pedagogik mahoratning o'qituvchi faoliyatidagi ahamiyati. Pedagogik fikr tarixi va maktab amaliyotida o'qituvchi. O'qituvchi mehnati, uning o'ziga xos xususiyatlari va ijtimoiy ahamiyati.

III Amaliy mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar.

Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladigan mavzular:

1. O'zbekiston Respublikasining "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni. Pedagogika fani, uning predmeti, metodologiyasi, ilmiy-tadqiqot objekti, metodlari
2. Didaktika ta'lim nazariyasi sifatida.
3. Ta'lim jarayoni yagona tizim sifatida. Ta'lim qonuniyatlari va tamoyillari. Ta'lim metodlari va vositalari
4. Ta'limni tashkil qilish shakllari va turlari. O'quvchilarning bilim, ko'nikma va malakalarini tashxis etish.

	- Tarbiya nazariyasi O'zbekiston Respublikasida olib borilayotgan ijtimoiy tarbiyaning umumiy vazifalari. - Tarbiyaning umumiy metodlari. Tarbiya qonuniyatlari va tamoyillari. Tarbiya va uning turlari. - Ta'lim muassasi menejmenti. - Korreksion (maxsus) pedagogika - Eng qadimgi davrlardan VII asrgacha ta'lim-tarbiya va pedagogik fikrlar. - VII asrdan XIV asrning birinchi yarmigacha O'rta Osiyoda tarbiya, maktab va pedagogik fikrlar. - XIV asrning ikkinchi yarmi va XVI asrda tarbiya, maktab, va pedagogik fikrlar. Sharq uyg'onish davrida pedagogik fikrlarning rivojlanishi. - XVII-asrlardan XX asrning birinchi yarmigacha tarbiya, maktab va pedagogik fikrlar rivoji. 1917-1990 yillarda O'zbekiston ta'lim tizmi va maorifi. - Hozirgi davrda jahon mamlakatlari ta'lim tizimi va pedagogika fani rivoji. Jahon pedagogika fanining rivojlanish tarixi - Pedagogik mahoratning mazmun-mohiyati va o'qituvchi faoliyatidagi tutgan o'rni. - Pedagogik texnika o'qituvchi faoliyatining ko'zgusi sifatida IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar <i>Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:</i> - O'zbekiston Respublikasi "Ta'lim to'g'risidagi qonuni" va ta'lim tizimi turlari. - Pedagogika fanining predmeti, maqsadi, vazifasi, ilmiy tadqiqot metodlari. - Shaxsning rivojlanishi, tarbiyasi va ijtimoiylashuvi, tarbiya maqsadi va vazifalari. - Didaktika ta'lim nazariyasi sifatida. Ta'lim paradigmalari. - Ta'lim jarayoni yagona pedagogik tizim sifatida. Ta'lim tamoyillari. - Ta'lim mazmunini belgilab beruvchi me'yoriy-huquqiy hujjatlar. (DTS, O'quv reja, o'quv dastur, darsliklar). - Ta'lim metodlari tasnifi ta'lim shakllarining tasnifi. - Tarbiya turlari mazmuni, maqsad va vazifalari, shakl va metodlari tasnifi. - Ta'lim muassasini boshqarishga doir me'yoriy-huquqiy hujjatlar: Maktab nizomi, Ustavi, Maktab ish rejasi (istiqbolli, yillik, joriy ish rejalar)si. - Ta'lim natijalarini tekshirish va baholash. - Anomal bolalar va ularning tavsifi. - Ta'limni tashkil etish turlari va shakllari. Dars-ta'limni tashkil etishning asosiy shakli. - Tarbiya jarayonining mohiyati, mazmuni, tarbiya tamoyillari va metodlari. - O'qituvchining pedagogik mahorati va uning tarkibiy qismlari. - Sharq Uyg'onish davri (XIV-XVI asrlar Temur va temuriylar davri)da ta'lim-tarbiya va pedagogik fikrlar rivoji. (Amir Temur, Mirzo Ulug'bek, Zahriddin Muhammad Bobur, Alisher Navoiy). - Tasavvuf ta'limotida komil insonni tarbiyalash masalalari. - Rivojlangan mamlakatlar ta'lim tizimi. (AQSH, Fransiya, Yaponiya, Janubiy Koreya, Germaniya, Rossiya, Finlandiya, Singapur) - Didaktikaning dolzarb muammolarini o'rganish. Shaxs tarbiyasiga ta'sir etuvchi omillarni o'rganish - Korreksion pedagogikaning dolzarb masalalari. Yordamga muhtoj bolalar bilan ishlash metodikasi - Sharq uyg'onish davrida pedagogik fikr taraqqiyoti (Al-Xorazmiy, al-Farobiy, Abu rayhon Beruniy, Abu Ali ibn Sinolarning ta'lim-tarbiyaga oid fikrlar.
3	V Fan o'qitilishning natijalari (shakllanadigan kompetentsiyalar) Fannin o'zlashtirish natijasida talaba:

	- O'zbekiston Respublikasida ta'lim tizimini rivojlantirishning konseptual asoslari haqida to'liq bilimga ega bo'ladi. - Pedagogikaning ilmiy-nazariy asoslari, pedagogik fikrlarning rivojlanish taraqqiyoti, o'quv jarayonini tashkil etishning metod va shakllariga qo'yilgan <i>zamonaviy talablarni o'rganadi.</i> - Ta'lim oluvchilar shaxsini rivojlantirish omillari, yosh davrlarning o'ziga xosliklari, tarbiya jarayonining mazmuni, qonuniyatlari va tamoyillari to'g'risida bilimga ega bo'ladi. - Korreksion pedagogikaning asosiy yo'nalishlarini biladi. - Pedagogik mahorat asoslari haqida to'liq <i>bilimga ega bo'ladi.</i> - Milliy g'oya va asosiy pedagogik qonuniyatlar hamda tamoyillarga asoslangan holda o'quv-tarbiya ishlarini o'tkazish, ta'limni tashkil etishning asosiy shakllarini amaliyotda qo'llash ko'nikmasiga ega bo'ladi. - Ta'lim va tarbiya metodlari, vositalarini amaliyotda qo'llash, aniq vaziyatlar uchun ularning qulay variantlarini tanlash ko'nikmasiga ega bo'ladi. - Guruh jamoasining psixologik muhitini va auditoriya (sinf) bilan munosabatda individual, shaxsiy va yosh imkoniyatlarini hisobga olish <i>malakasiga ega bo'lish kerak.</i>
4	VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari: - ma'ruzalar; - amaliy ishlarni bajarish va xulosalash; - interfaol keys-stadilar; - blits-so'rov; - guruhlarda ishlash; - taqdimotlarni qilish; - jamo bo'lib ishlash va hilmoya qilish uchun loyihalar.
5.	VII. Kriditlarni olish uchun talablar: Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, haqida mustaqil mushohada yuritish va nazorat uchun berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha yuzma ishini topshirish.
6.	Asosiy adabiyotlar - O'zbekiston Respublikasi "Ta'lim to'g'risida" gi Qonuni // Xalq so'zi gazetasi 2020 yil 24-sentabr soni - Pedagogika (Pedagogika nazariyasi va tarixi) O'qituvchilar tayyorlash va pedagogika fani sohasi: bakalavriat yo'nalishi uchun darslik // prof.M.X.Toxtaxadjayevaning umumiy tahriri ostida, O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi. – Toshkent "O'zbekiston faylasuflar milliy jamiyati" nashriyoti, 2010 - B.X.Xodjayev Umumiy pedagogika nazariyasi va amaliyoti. "Sanostandart" nashriyoti. Toshkent 2017 y. - R.A.Mavlonova, O.To'rayeva, K.M.Xoliqberdiyev, Pedagogika. Darslik T.: O'qituvchi 2018 yil. - K.Xoshimov, S.Ochilov. O'zbek pedagogikikasi antologiyasi. O'quv qo'llanma.T.:O'qituvchi 2010-yil - K.Xoshimov, S.Nishonova. Pedagogika tarixi. Darslik –Toshkent 2005 yil. - Xoliqov A. Pedagogik mahorat. Darslik. T.: iqtisod-moliya, 2011 418 b - Po'latova P.M. Maxsus pedagogika –T.: 2005y. Qo'shimcha adabiyotlar

	1. J. Hasanboyeva, K. Turaqulov X., Pedagogika fanidan izohli lug'at. - T.: Fan va texnologiya. 2. Niyozov G., Axmedova M. Pedagogika tarixidan seminar mashg'ulotlari. - T.: Noshir, 2011. 3. Шелихова Н.И Техника педагогического общения. - М.: Изд-во «Институт практической психологии», 1998. 4. K. Hasanova T.: 2021y. Pedagogikai umumiy. Darslik. O'zbekiston faylasuflar milliy jamiyati nashriyoti. 5. K. Hasanova, A. Xoliqov T.: 2019y. Mahorati pedagogi. Darslik. O'zbekiston faylasuflar milliy jamiyati nashriyoti. 6. K. Hasanova, N. Jo'raeva T.: 2015y. Metodikai korhoi tarbiyavi. Darslik. O'zbekiston faylasuflar milliy jamiyati nashriyoti. Axborot manbalari www.lex.uz www.tdpu.uz www.pedagog.uz www.ziynet.uz www.edu.uz
7.	Fan/modul uchun mas'ullar: M. Berdimurodova-Sh. Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti "Pedagogika va umumiy psixologiya" pedagogika kafedrasida assistenti
8.	Taqrizchilar: N. Shodiyev O'zbekiston-Finlandiya pedagogika instituti professori Pedagogika fanlari doktori, K. Xasanova-SamDU, "Pedagogika va umumiy psixologiya" kafedrasida mudiri, professor.

Universitetning 2024-yil 16-avgustdagi 301-ij buyrug'i asosida
Fan dasturlari va mustaqil ta'lim topshiriqlarini ishlab chiqishga ma'sul ishchi guruhi:

Rais – Normamatova M

Kafedra mudiri:

K. Hasanova

Fakultet dekani:

A. Aymatov

Sh. Rashidov nomidagi

SamDU O'quv ishlari bo'yicha

1-prorektor:

A. S. Soleyev

Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universitetining bakalavriat ta'lim yo'nalishlari uchun Pedagogika va umumiy psixologiya kafedrasida o'qituvchisi Berdimurodova Mexrubon tomonidan "Umumiy Pedagogika" fani bo'yicha tayyorlangan fan dasturiga

TAQRIZ

"Umumiy Pedagogika" fanidan tuzilgan fan dasturi Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universitetining bakalavriat ta'lim yo'nalishlari talabalari uchun o'quv rejasida asosida tayyorlangan.

Fan dasturiga ajratilgan soatlarga quyidagi holda mashg'ulotlar uchun alohida mavzular ajratilgan bo'lib, umumiy holda rejada ko'rsatilgan soatlarning hajmini ko'rsatilgan. Maruza va seminar mashg'ulotlar mavzulari mazmuni jihatdan to'g'ri ketma-ketlikda tuzilgan bo'lib, pedagogikani o'rganishdagi bilim va ko'nikmalarga ega bo'lish uchun yetarli darajada ma'lumotlar bilan qamrab olingan. Talaba mustaqil ishni tayyorlashda mazkur fanning muayyan o'ziga xosliklarini hisobga olgan holda darslik va o'quv qo'llanmalardan foydalanib, barcha mavzularni o'rganish, tarqatma maeriallar bo'yicha maruza qismlarini o'zlashtirish shakllaridan foydalanish tavsiya etilgan.

Bu fanni o'zlashtirish natijasida talabada pedagogika faniga qiziqish, pedagogik mahorat shakllanadi. Pedagogik ijodkorlik va uning o'ziga xosligi, zehn va pedagogik tafakkur, pedagogik izlanish, innovatsion faoliyat va innovatsion salohiyat, empirik ma'lumotlar, misollar va ilyustratsiyalar, ilmiy dalillar, ilmiy bilimlarning tarkibi, ilmiy dalillarning o'ziga xos xususiyatlari kabi bilimlar bazasiga ega bo'ladi. Shuning bilan birga o'qituvchi bo'lganda mutaxassislik fanidan dars berayotganda o'quvchilarga pedagogik texnologiya, pedagogik mahorat bilan, o'quvchilarga sodda va oson qilib tushintirishda bilim va ko'nikmaga ega bo'ladi.

Pedagogika va umumiy psixologiya kafedrasida o'qituvchisi Mexrubon Berdimurodova tomonidan tayyorlangan "Umumiy Pedagogika" fan dasturidan bakalavriat ta'lim yo'nalishi talabalariga ta'lim berishda foydalanish mumkin deb hisoblayman va foydalanishga tavsiya etaman.

O'zbekiston-Finlandiya pedagogika instituti
professor, pedagogika fanlari doktori

NING MA'NOINI
TASDIQLAYMAN
O'ZBEKISTON - FINLANDIYA
PEDAGOGIKA INSTITUTI
KUTUBXONA-KITOB BO'SHIGI

**Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universitetining sirtqi ta'lim
yo'nalishlari uchun Fakultetlararo Pedagogika kafedrası o'qituvchisi
Berdimurodova Mexrubon tomonidan "Umumiy Pedagogika" fani bo'yicha
tayyorlangan fan dasturiga**

TAQRIZ

Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti, Fakultetlararo pedagogika kafedrası o'qituvchisi M. Berdimurodova tomonidan ishlab chiqilgan fan dasturi tasdiqlangan o'quv rejada to'g'ri keladi.

"Umumiy Pedagogika" fanidan tayyorlangan fan dasturi o'quv rejada ko'rsatilgan soatlar asosida tuzilgan bo'lib, bu fanni o'qitishdan maqsad - Pedagogik ijodkorlik va uning o'ziga xosligi, zehn va pedagogik tafakkur, pedagogik izlanish, innovatsion faoliyat va innovatsion salohiyat, empirik ma'lumotlar, misollar va ilyustratsiyalar, ilmiy dalillar, ilmiy bilimlarning tarkibi, ilmiy dalillarning o'ziga xos xususiyatlari kabi bilimlar bazasiga ega bo'ladi.

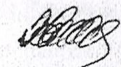
Shuning bilan birga o'qituvchi bo'lganda mutaxassislik fanidan dars berayotganda o'quvchilarga pedagogik texnologiya, pedagogik mahorat bilan, o'quvchilarga sodda va oson qilib tushintirishda bilim va ko'nikmaga ega bo'lib, pedagogik mahorat shakllanadi.

Maruza va seminar mashg'ulotlar mavzulari mazmuni jihatdan to'g'ri ketma-ketlikda tuzilgan bo'lib, Umumiy pedagogikani o'rganishdagi bilim va ko'nikmalarga ega bo'lish uchun yetarli darajada ma'lumotlar bilan qamrab olingan. Talaba mustaqil ishni tayyorlashda mazkur fanning muayyan o'ziga xosliklarini hisobga olgan holda darslik va o'quv qo'llanmalardan foydalanib, barcha mavzularni o'rganish, tarqatma materiallar bo'yicha ma'ruza qismlarini o'zlashtirish shakllaridan foydalanish tavsiya etilgan.

Mexrubon Berdimurodova "Umumiy Pedagogika" fanidan tayyorlangan fan dasturi kunduzgi ta'lim yo'nalishining talabalari uchun ta'lim berishda foydalanish mumkin deb hisoblayman va tasdiqlashga tavsiya etaman.

Samarqand davlat universiteti

pedagogika fanlari nomzodi, prof:

 K. Xasanova

